

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ
УКРАЇНОЗНАВСТВА

УКРАЇНОЗНАВСТВО

Номер 1
2009

За редакцією Петра Кононенка

КИЇВ – 2009

У К Р А Ї Н О З Н А В С Т В О

Номер 1
2009

Журнал засновано
в лютому 2001 року

Редакційна колегія

Науковий
громадсько-політичний
культурно-мистецький
релігійно-філософський
педагогічний журнал

Scholarly
Political and Public
Cultural and Art
Religious and
Philosophical
Pedagogical Journal

Засновник – Науково-
дослідний інститут
українознавства
Міністерства освіти і
науки України

The founder is the Science
and Research Ukrainian
Studies Institute of the
Ministry of Education and
Science of Ukraine

Видає Науково-дослідний
інститут українознавства
(раз на три місяці)

Published once in three
months by the Science
and Research Ukrainian
Studies Institute

Головний редактор
Петро КОНОНЕНКО,
директор Інституту,
професор, академік,
лауреат Міжнародної
премії ім. Й.Г.Гердера

The chief editor
Petro KONONENKO,
director of the Institute,
professor, academician,
the International
Y.G.Herder prize winner

Заступник головного
редактора Тарас КОНО-
НЕНКО, заступник
директора Інституту з
наукової роботи, доцент,
кандидат філософських
наук

Assistant of the chief edi-
tor Taras KONONENKO,
deputy director of Institute
on scientific work, candydat
nauk, dotsent

Відповідальний секретар Тетяна РЕНКЕ

Видавнича рада

Бандура Г.Г., Бугров В.А., Дяків Р.С., Лукашенко В.В.,
Наливайко С.І., Коротя-Ковальська В.П., Ренке Т. Л.,
Солдатенко В.М., Сніжко В.В., Токар Л.К., Фі-
гурний Ю.С., Шкрібляк П.В., Ярошинський О.Б.

Журнал друкується на підставі свідоцтва серії КВ
№ 4863 від 13.02.2001 р. про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації, виданого
Державним комітетом інформаційної політики,
телебачення та радіомовлення України

Рекомендовано Вченою радою Науково-дослідного
інституту українознавства Міністерства освіти і
науки України (протокол №3 від 16.03.2009 р.)

Науково-дослідний інститут українознавства
Міністерства освіти і науки України

м.Київ, вул. Ісаакяна, 18
тел.: 238-05-43

www.rius.kiev.ua

e-mail: journal@rius.kiev.ua

Електронне наукове фахове видання

«Українознавство» відповідно до рішення Вченої
ради (протокол № 3 від 31.10.05) щодо поширення
журналу в мережі Інтернет розповсюджується за
адресою <http://www.ualogos.kiev.ua>

©Науково-дослідний інститут українознавства
Міністерства освіти і науки України, 2008

КОНОНЕНКО П. П. – голова колегії

Багров М.В., член-кореспондент НАН України,
доктор географічних наук, академік
Баран В.Д., член-кореспондент НАН України,
доктор історичних наук, професор,
Баранівський В.Ф., доктор філософських наук,
професор
Болюбаш Я.Я., доцент, директор Департаменту
вищої освіти МОН України
Борисенко В.К., доктор історичних наук, професор
Вакарчук І.О., доктор фізико-математичних наук,
професор
Грицик Л.В., доктор філологічних наук, професор
Денисенко А.В., кандидат історичних наук
Дробноход М.І., доктор геолого-мінералогічних
наук, професор
Єрмоленко С.Я., доктор філологічних наук, про-
фесор
Жебровський Б.М., кандидат педагогічних наук
Ідзьо В.С., доктор історичних наук, академік
Калакура Я.С., доктор історичних наук, професор
Качкан В.Т., доктор філологічних наук
Кожоляно Г.К., доктор історичних наук, професор
Козлов А.В., доктор філологічних наук, професор
Конonenко Т.П., кандидат філософських наук
Коцур В.П., доктор педагогічних наук
Крисаченко В.С., доктор філософських наук,
професор
Мокренко А.Ю., професор національної музичної
академії України ім. П.І. Чайковського
Надольний І.Ф., доктор філософських наук, про-
фесор
Недюха М.П., доктор філософських наук, професор
Пономаренко А.Ю., кандидат філологічних наук
Прадід Ю.Ф., доктор філологічних наук, професор
Сазоненко Г.С., кандидат педагогічних наук
Свіженко В.О., доктор біологічних наук
Степаненко М.І., доктор філологічних наук,
професор
Степико М.Т., доктор філософських наук, професор
Стріха М.В., доктор фізико-математичних наук
Толстоухов А.В., доктор філософських наук
Федоренко Є.В., доктор філології, професор,
академік
Філіпчук Г.Г., доктор педагогічних наук, професор,
академік АПН України
Чередниченко О.І., доктор філологічних наук,
професор
Шевченко В.П., академік НАН України, доктор
фізико-математичних наук
Ятченко В.Ф., доктор філософських наук

*Редакція залишає за собою право на мовности-
лістичне редагування рукописів і передруків відпо-
відно до норм чинного Правопису, яке не змінює
позиції автора. Наукові статті в галузі історичних
наук зараховуються як фахові згідно з постановою
Президії ВАК від 10.12.2003 року № 2-05/10, нау-
кові статті в галузі філософських наук зараховують-
ся як фахові згідно з постановою Президії ВАК від
8.06.2005 року № 4-05/5*

*Автор несе відповідальність за фактичний вик-
лад матеріалу*

ЗМІСТ

КОЛОНКА РЕДАКТОРА

Кононенко П. Степан Бандера – людина, революціонер, мислитель-стратег. Уроки життєдіяльності.....	6
Кононенко П. Українці і євреї: стан, проблеми, перспективи взаємовідносин.....	22
Кононенко П., Кононенко Т. Великий предтеча... 25	
Кононенко П. Гей, літа орел! Гей, літає сизий.....	28

Розділ I ЛЮДИНА І ЇЇ СПРАВА

Кононенко Т., Істоміна Н., Ренке Т., Пасемко І. До 80-ліття з дня народження Євгена Федоренка.....	36
Барка В. Скорботна подорож.....	41
Грицик Л. Грузинська україністика: інтелектуальний світ Отара Баканідзе.....	48
Жаровський Є. Віктор Андрущенко: «Ми маємо пишатися нашою освітою».....	50
Пономаренко А. «Як я люблю оці години праці...».....	54
Хоменко О. Зимовий сад Анатолія Погрібного.....	56
Фігурний Ю. Роман Шухевич – визначний український державний, військовий і політичний діяч.....	60
Фігурний Ю. Державотворча діяльність Павла Скоропадського в українознавчому вимірі.....	64
Пригоровський В. «Мій Якове Добрий!...».....	67
Касян Л. Постаць Степана Васильченка через призму його автобіографії.....	70

Розділ II ПАРАДИГМИ СУЧАСНОЇ НАУКИ. МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

Ярошинський О. Теоретичні розробки вчених Науково-дослідного інституту українознавства з проблем розвитку українознавчої науки та їх практична цінність: хроніка 2008 року.....	74
--	----

Розділ III ІСТОРІЯ. ТЕОРІЯ. МЕТОДОЛОГІЯ

Скрипка В. Українознавство – життєдайне джерело буття українця.....	90
Печеранський І. Тези про В. Липинського: уроки «національного ідеалізму».....	95
Ігнатенко М. Аграрний ринок незалежної України: проблеми становлення.....	98
Цендра Н. Проблема відносин держави і церкви в діяльності громадських об'єднань та політичних партій України на початку 1990-х років.....	102
Костюк Є. Освітні програми товариства Укравтодор упродовж кінця 20-х – першої половини 30-х років ХХ століття.....	106
Крамар О. Формування світоглядних стереотипів як складова міжнародної діяльності громадських об'єднань України (1922 – 1930 роки).....	109
Бровар О. Охорона праці на вугільних шахтах Донбасу в 50 – 60-ті роки ХХ століття: правова регламентація та реальний стан.....	114
Дашченко Н. Товариство Червоного Хреста та Червоного Півмісяця УССР-УРСР у громадсько-суспільних процесах (20 – 30-ті роки ХХ століття).....	118
Улянич В. Вшановані народом безсмертні герої.....	122
Венгерська В. Владний калейдоскоп 1918 року: політика та суспільство.....	124

Розділ IV ОСВІТА

Нестеренко Л. Школа Петра Прокоповича – перший навчальний заклад для підготовки бджолярів у Чернігівській губернії.....	130
Придатко Т. Народне декоративне мистецтво як феномен культури України.....	133
Алексеева В. Проблема дотримання єдиного мовного режиму в школах України.....	141
Касян Л., Семенюченко О. Методика роботи з текстами як складова фахової підготовки вчителів українознавства.....	144
Левчишена О. Регуляторна політика держави в галузі вищої освіти.....	149
Чопик В. Слово про освіту, охорону довкілля та всього живого на Землі.....	154
Лукашенко В. Українознавство та українська мова у контексті загальнодержавної сертифікації.....	158
Хоменко О. Шкільна візія теорії української літератури.....	164

Розділ V МОВА І МАЙБУТНЄ УКРАЇНИ

Лучканин С. Класична філологія в Україні: історична ретроспектива на тлі суверенності й самобутності української культури.....	166
---	-----

Розділ VI УКРАЇНСЬКА СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНА ДУМКА

Ажнюк Б. Український національний кордон у «Європі без кордонів».....	172
Калмикова Г. Взаємозв'язок культури та демократичного врядування в Україні.....	175
Крамар Т. Свобода в контексті суспільного розвитку людини.....	180
Матвеев В. Роль етноконфесійних факторів у процесі самоідентифікації єврейської нації.....	182

Розділ VII УКРАЇНСЬКА НАЦІОНАЛЬНА КУЛЬТУРА

Коротя-Ковальська В. Українська пісня як планетарне явище.....	188
Чікарькова М. Ціннісні орієнтації сучасного інформаційного суспільства та проблема контркультури.....	195
Соколовська К. Творче спрямування Одеського державного українського драматичного театру (1925 – 1928).....	201
Гоцалюк А. Особливості святкування традиційної Масниці в Україні в ХХ сторіччі.....	204
Орел Л. Красні квіти чорної землі.....	205
Слоновська О. Український театр на Донеччині.....	207
Зеленчук І., Зеленчук Я. Карпатська річка Чорний Черемош.....	210

Розділ VIII УКРАЇНА – ЕТНОС

Смольницька О. Аніма та Анімус у тваринному світі західноукраїнських казок.....	218
Юрченко В. Традиції харчування на ярмарках України у другій половині ХІХ – на початку ХХ століття.....	221
Кропачов О., Мулява В., Мулява Я. Актуалізація традицій і досвіду будівництва житла та поселень українців.....	225

Розділ IX
УКРАЇНА І СВІТ

Борисенко В. Пам'ятати заради живих.....	238
Сталь проти хліба. Філософське осмислення українського Голодомору. Погляд з Греції (передрук з книги Н. Лігероса «Під вагою колосся»).....	238
Промова проф. Н. Лігероса на конференції Товариства «Українсько-Грецька Думка» з нагоди проведення акції «Незгасима свічка» у Греції.....	243
Лігерос Н. Вклад геноциду.....	244
Калакура О. Польськість і українськість української полонії.....	251
Семенова О. Діяльність Українського музею у Нью-Йорку.....	257
Мельник Л. Значення закордонного відрядження Осипа Бодяньського для славистичних досліджень.....	259
Карась Г. Українознавчі інституції західної діаспори як чинник збереження національної музичної культури.....	262
Якімова А. До 145-річчя перших перекладів болгарською мовою творів Тараса Шевченка.....	266
Гумницька Н. Гарвардський центр українознавства: модель відродження національної ідентичності.....	272
Пасемко І. Зустріч з посланцями Туреччини.....	277
Телегуз А. Політична криза і розпад профспі-	

кового руху «Солідарність» у Польщі в 1989 – 1990 роках.....279

Розділ X
РЕЦЕНЗІЇ, ПРЕЗЕНТАЦІЇ

Фігурний Ю., Висовень О. У пошуках філологічно-екзистенційної парадигми.....	284
Калакура Я. Хроніка нищення України.....	286
Фігурний Ю., Висовень О. Українознавче осягнення мети вітчизняного етнонаціонального державотворчого процесу.....	290
Плачинда С. Енциклопедія українського характеру.....	294
Печеранський І. А чи вірні ті стежки, якими ми йдемо?.....	295
Вакулишин С. Досвід створення музейної експозиції з історичної проблематики голодомору.....	297
Кожолянко Г. Нове дослідження про українську культуру та побут міського населення України.....	299
Пономаренко А. Культуромовна особистість учителя-словесника як проблема наукової дискусії.....	300
Дашкевич Я. Світло з-за Карпат.....	303
Ярошинський О. Журнал «Українознавство»: покажчик змісту номерів 1–4 за 2008 р.	306
Плачинда С. Неповторний, революційний, читальний.....	312

Викладання українознавства (варіативна складова навчального плану) у 2008–2009 навчальних роках у загальноосвітніх навчальних закладах здійснюватиметься за програмами:

«Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. Українознавство 1–4 класи» (автори: Кононенко П.П., Присяжна Т. М.), рекомендовано Міністерством освіти і науки України, лист № 1/II-3518 від 30.07.08;

«Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. Українознавство 5–12 класи» (автори: Кононенко П.П., Касян Л.Г., Семенюченко О.В.), рекомендовано Міністерством освіти і науки України, лист № 1/II-3517 від 30.07.08.

Розроблено **Програму виховання дітей дошкільного віку «Українотворець» (автори: Кононенко П.П., Касян Л.Г., Семенюченко О.В.),** яку рекомендовано Міністерством освіти і науки України, лист № 1/II-3516 від 30.07.08. для впровадження в дошкільні навчальні заклади.

Програми можна замовити в **Українському агентстві інформації та друку «Рада» (03148, м. Київ-48, вул. Сосніних, 3; тел./факс (044) 273-67-94).** З приводу замовлення звертатися за тел./факс (044) 273-67-94.

Кошти переказувати на розрахунковий рахунок 2600212898001 в АБ «Київська Русь» МФО 319092, код ЄДРПОУ 30784009.

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ!

Повідомляємо Вам, що виданню «Українознавство» присвоєно передплатний індекс 91509.

Журнал включено до «Каталогу видань України» на 2009 рік.